

 ntihar Bili leri  l e i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026).  ntihar Bili leri  l e i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23722>

Özet

?ntihar Bili?leri Ölçe?i (?BÖ), intihar riski ile ili?kili olan bili?sel çarp?tmalar? ve inançlar? de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Ölçe?in Türkiye adaptasyonu, Melike Guzey Yi?it ve ?lhan Yi?it taraf?ndan 2017 y?l?nda ger?ekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in psikometrik özelliklerini, özellikle de faktör yap?s?n?, geçerlik ve güvenirlik düzeylerini Türk kültüründe test etmeyi amaçlam??tır. Ölçe?in, sevilemezlik, çözülemezlik ve dayanamazlık gibi temel bili? alanlar?n? ölçtü?ü do?rulay?c? faktör analizi sonuçlar?yla desteklenmi?tir. Bu ölçek, klinik ortamda intihar e?ilimi olan bireylerin bili?sel profilini anlamak için önemli bir de?erlendirme araçdır.

Anahtar Kelimeler

?ntihar Bili?leri Ölçe?i, ?ntihar Riski, Bili?sel Çarp?tmalar, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Sevilemezlik, Çözülemezlik, Dayanamazlık.

Yazarlar

Melike Guzey Yi?it, ?lhan Yi?it

Amaç

?ntihar Bili?leri Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin intihar dü?üncesi veya giri?imi öncesinde ortaya ç?kan spesifik bili?sel çarp?tmalar? ve olumsuz otomatik dü?ünceleri sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu bili?ler genellikle ki?inin kendini de?ersiz, sorunlar?n? çözülemez ve ac?lar?n? dayan?lmaz olarak alg?lamas?na odaklanır.

Ölçe?in adaptasyon çal??mas?n?n amac? ise, orijinal ölçe?in psikometrik yap?s?n?n Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek ve bu sayede klinik ve ara?tırma çal??malar?nda kullan?labilecek standardize edilmi? bir araç sa?lamaktır.

Yap? (Construct)

?ntihar Bili?leri Ölçe?i, intiharla ili?kili üç ana bili?sel yap?y? ölçmektedir:

Sevilemezlik (Unlovability): Bireyin kendini ba?kalar? taraf?ndan seilmeye layık görmemesi ve sosyal olarak de?ersiz hissetmesi inanc?.

Çözülemezlik (Unsolvability): Bireyin kar??la?t??? sorunlar?n veya mevcut durumunun kesinlikle çözümsüz oldu?una dair bili?sel kat?lık ve umutsuzluk.

Dayanamazlık (Unbearableness): Bireyin ya?ad??? duygusal ac?, stres veya sıkınt?ya tahammül edemeyece?i ve bu durumun katlan?lamaz oldu?u inanc?.

Bu üç faktör, intihar?n bili?sel modelinde merkezi bir rol oynar ve intihar e?iliminin ?iddetini anlamada kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??mas? kapsam?nda, kat?l?mc?lardan ?ntihar Bili?leri Ölçe?i'nin yan? s?ra, e? zamanl? geçerli?i test etmek amac?yla alanyaz?nda kabul görmü? di?er ölçme araçlar?n? doldurmalar? istenmi?tir. Kullan?lan araçlar aras?nda **Beck Umutsuzluk Ölçe?i**, **Beck Depresyon Ölçe?i** ve **?ntihar Olas?l??? Ölçe?i** bulunmaktadır.

Yap?lan analizler, ?ntihar Bili?leri Ölçe?i'nin ilgili psikopatolojik yap?larla güçlü korelasyonlar gösterdi?ini do?rulam??t?r. Özellikle, do?rulamay?c? faktör analizinde elde edilen sonuçlar, ölçe?in alanyaz?nda yer alan yap?sal modellerle uyumlu oldu?unu kan?tlam?? ve klinik geçerlili?ini desteklemi?tir.

Güvenirlik

?ntihar Bili?leri Ölçe?i'nin güvenirlik düzeyleri çe?itli yöntemlerle incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenilirli?i için hesaplanan **Cronbach Alfa** katsay?lar? oldukça yüksek bulunmu? olup, bu de?erler **.91 ile .97** aras?nda de?im?mektedir. Bu yüksek katsay?lar, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? de?erlendiren **test-tekrar test güvenilirli?i** de rapor edilmi?tir. Be? günlük bir süre zarf?nda uygulanan test-tekrar test güvenilirlik katsay?s?, yatan hasta örnekleminde **.54** olarak, üniversite örnekleminde ise **.84** olarak saptanm??t?r (Rudd ve ark., 2010). Bu sonuçlar, ölçe?in farklı popülasyonlarda kabul edilebilir düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla **Do?rulamay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r. Analizde, ölçe?in alanyaz?nda tart??lan iki faktörlü ve üç faktörlü yap?lar? kar??la?t?r?lm??t?r.

?ki Faktörlü Yap?: Sevilemezlik ve Çözülemezlik boyutlar?n? içermektedir.

Üç Faktörlü Yap?: Sevilemezlik, Çözülemezlik ve Dayanamazl?k boyutlar?n? içermektedir.

DFA sonuçlar?, hem iki faktörlü hem de üç faktörlü yap?lar?n kabul edilebilir düzeyde geçerli ve güvenilir sonuçlar ortaya koydu?unu göstermi?tir. Ancak, istatistiksel uyum indeksleri incelendi?inde, **üç faktörlü yap?n?n** (sevilemezlik, çözülemezlik ve dayanamazl?k) Türk örnekleminde elde edilen veriye **daha iyi uyum** gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu durum, adaptasyon

çalışması üç boyutlu bilişsel modelin kullanımı desteklediğini ifade etmektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Likert tipi derecelendirme sistemi kullanıldığı varsayılmaktadır.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çalışması baz alınarak)

Popülasyon Grubu: Klinik ve Üniversite Örneklemleri

Yaş Grubu: Genç Yetkinler ve Yetkinler (Örneklem detaylarına göre)

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada yatan hasta ve üniversite öğrencisi örneklemeleri kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Psikometrik özelliklerin değerlendirilmesi, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve iç tutarlılık katsayıları hesaplanması yoluyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçek, Bilişsel Değerlendirme, Güvenirlilik, Faktör Analizi, Klinik Psikoloji, Ölçek Adaptasyonu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: guzey@ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler ve Ücretler ve Test Yılı

Test Yılı (Adaptasyon): 2017

İzinler ve Ücretler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [intihar-bilisleri-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Yi?it, M. G. ve Yi?it, ?. (2017). ?ntihar Bili?leri Ölçe?inin psikometrik özelliklerinin de?erlendirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 5(11), 363-383.

Rudd, M. D., Joiner, T. E., Jobes, D. A., & Witte, T. (2010). The Suicidal Cognitions Scale (SCS): Psychometric properties and construct validation. (Orijinal ölçek çal??mas?na dair at?f, detaylar? kaynak metinde belirtilmi?tir).

?ntihar Bili?leri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na eri?im için ilgili makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM